

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна  
Кафедра міжнародних економічних відносин

**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**

Проректор з науково-педагогічної  
роботи  
доц. Пантелеймонов А. В.

“ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**«МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ І ПРИВАТНЕ ПРАВО»**

(назва навчальної дисципліни)

|                     |                                                                 |
|---------------------|-----------------------------------------------------------------|
| рівень вищої освіти | <u>перший (бакалаврський)</u>                                   |
| галузь знань        | <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>                      |
| спеціальність       | <u>056 «Міжнародні економічні відносини»</u>                    |
| освітня програма    | <u>«Міжнародні економічні відносини»</u>                        |
| спеціалізація       | <u>«Міжнародні економічні відносини»</u>                        |
| вид дисципліни      | <u>обов'язкова</u>                                              |
| факультет           | <u>міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу</u> |

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу  
“28” серпня 2018 року, протокол №1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Дмитрієв В.М., ст. викладач кафедри  
міжнародних економічних відносин ХНУ імені  
В. Н. Каразіна  
Чичина О.А., к. економ. наук, доцент кафедри  
міжнародних економічних відносин ХНУ імені  
В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин  
Протокол від “28” серпня 2018 року №1

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_

(підпис)

Казакова Н.А.

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних  
економічних відносин та туристичного бізнесу  
Протокол від “28” серпня 2018 року №1

Голова методичної комісії

\_\_\_\_\_

(підпис)

Григорова-Беренда Л. І.  
(прізвище та ініціали)

## ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародне публічне і приватне право» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 056: «Міжнародні економічні відносини».

### 1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни - формування у студентів сучасного правового мислення, ознайомлення студентів із загальнотеоретичними основами в правовідносинах між державами, правовим статусом суб'єктів міжнародного права, міжнародних цивільно-правових відносинах, правовим статусом суб'єктів міжнародного приватного права, а також базовими питаннями міждержавних торгівельно-економічних відносин на сучасному етапі розвитку суспільства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: вивчення втримування міжнародних суспільно-правових відносин, тенденцій їх розвитку, характерних рис правових систем сучасності й акцентування уваги на основних джерелах міжнародного права, а також знаходження вмінь аналізувати й застосовувати міжнародні й національні правові акти в міжнародних правовідносинах та за участю “іноземного елементу”.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин - 150

| 1.5. Характеристика навчальної дисципліни |                                                        |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| Обов'язкова                               |                                                        |
| Денна форма навчання                      | Заочна (дистанційна) форма навчання                    |
| Рік підготовки                            |                                                        |
| 3-й                                       | 3-й                                                    |
| Семестр                                   |                                                        |
| 5-й                                       | 5-й                                                    |
| Лекції                                    |                                                        |
| 32 год.                                   | 18 год.<br>(4 год. – аудиторні, 14 год. – дистанційні) |
| Практичні, семінарські заняття            |                                                        |
| 32 год.                                   | -                                                      |
| Самостійна робота                         |                                                        |
| 86 год.                                   | 132 год.                                               |
| Індивідуальні завдання                    |                                                        |
| в т. ч. контрольна робота – 20 год.       |                                                        |

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

**знати :**

- понятійний апарат, що застосовується в сучасному міжнародно-правовому просторі;
- сутність визначення правового статусу держави, громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, інших суб'єктів міжнародного цивільного обігу, створених відповідно до вимог і положень міжнародного права;
- загальні закономірності розвитку міжнародно-правового простору з метою інтеграції України у світовий політичний і економічний простір;

**вміти :**

- аналізувати й застосовувати правові акти з питань регулювання міжнародних цивільних правовідносин;
- виявляти тенденції й закономірності їхньої зміни й розвитку;
- орієнтуватися в різноманітних областях міжнародних відносин;
- визначати міжнародну підсудність спорів, що виникають з питань не виконання загальних принципів і стандартів міжнародних правовідносин і процедуру їх вирішення.

**2. Тематичний план навчальної дисципліни*****Розділ 1. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО***

**Тема 1.1. *Поняття міжнародного права і його джерела.*** Міжнародне право – поняття й роль. Джерела й норми міжнародного права. Структура міжнародного права. Основні принципи міжнародного права. Кодифікація й систематизація міжнародного права.

**Тема 1.2. *Суб'єкти міжнародного публічного права і їхній правовий статус.*** Поняття й види суб'єктів міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність. Інститут визнання в міжнародному публічному праві.

**Тема 1.3. *Територія в міжнародному публічному праві.*** Територія і її види. Територія зі спеціальним міжнародним правовим статусом. Склад і юридична природа державної території. Державні кордони.

**Тема 1.4. *Міжнародно-правовий статус населення.*** Міжнародна регламентація положення населення Землі. Міжнародно-правові питання громадянства. Міжнародні стандарти в області прав людини. Міжнародне співробітництво в питаннях захисту прав і волю людини. Правове положення особистості в Україні.

**Тема 1.5. *Правонаступництво в міжнародному публічному праві.*** Склад й визначення правонаступництва держав. Види й форми правонаступництва. Умови виникнення права й настання правонаступництва. Правонаступництво України після розпаду Радянського Союзу.

**Тема 1.6. *Відповідальність і санкції в міжнародному публічному праві.*** Поняття й суб'єкти міжнародно-правової відповідальності. Види й форми відповідальності. Підстави виникнення міжнародно-правової відповідальності. Підстави звільнення від відповідальності в Міжнародному праві. Санкції в міжнародних правовідносинах.

**Тема 1.7. *Право міжнародних договорів.*** Поняття і юридична природа міжнародного договору. Види й форми міжнародних договорів. Висновок міжнародних договорів. Дія, дійсність, виконання й тлумачення міжнародних договорів. Основні положення законодавства України в міжнародних договорах.

**Тема 1.8. *Право зовнішніх зносин.*** Поняття дипломатичного й консульського права. Джерела дипломатичного й консульського права. Дипломатичні представництва й консульські установи. Дипломатичний корпус. Дипломатичні й консульські імунітети й привілеї. Правове положення постійних представництв і спеціальних місій.

***Розділ 2. МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО***

**Тема 2.1. *Поняття, предмет і джерела міжнародного приватного права.*** Специфіка міжнародного приватного права і його місце в системі права. Сфера дії міжнародного приватного права та його зв'язок з міжнародним публічним правом. Природа норм міжнародного приватного права. Види джерел міжнародного приватного права. Місце і роль міжнародних правових норм у законодавстві України.

**Тема 2.2. *Методи правового регулювання міжнародних цивільних правовідносин.*** Колізійний та матеріально-правовий методи регулювання. Їх взаємозв'язок. Місце і роль матеріально-правових норм у міжнародному приватному праві. Система колізійних норм

у міжнародному приватному праві. Тлумачення і застосування колізійних норм у міжнародному приватному праві.

**Тема 2.3. Правове становище фізичних та юридичних осіб у міжнародних правовідносинах.** Цивільна правоздатність та дієздатність фізичних осіб у міжнародних правовідносинах. Правовий статус юридичних осіб у міжнародних цивільних правовідносинах. Визначення державної приналежності юридичних осіб у міжнародному приватному праві. Правове становище держави у міжнародному приватному праві.

**Тема 2.4. Право власності у міжнародному приватному праві.** Поняття і зміст права власності. Право власності в цивільних правовідносинах з «іноземним елементом». Колізійні питання права власності в міжнародному приватному праві.

**Тема 2.5. Зовнішньоекономічні угоди.** Загальні принципи цивільно-правових угод у міжнародному приватному праві. Зовнішньоекономічні угоди (контракти). Види, форма і зміст зовнішньоекономічного контракту. Типові договори і міжнародні торговельні терміни. Міжнародно-правове регулювання зовнішньоекономічних угод. Врегулювання спорів між учасниками зовнішньоекономічних контрактів.

**Тема 2.6. Інтелектуальна власність в міжнародному приватному праві.** Правове регулювання інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві. Поняття і зміст авторського права і промислової власності. Правовий захист авторських прав та промислової власності. Міжнародні угоди з питань захисту прав інтелектуальної власності.

**Тема 2.7. Відповідальність за шкоду у міжнародному приватному праві.** Поняття та умови виникнення деліктних зобов'язань. Відшкодування заподіяного збитку. Колізійні питання деліктних зобов'язань у взаємовідносинах з «іноземним елементом». Міжнародно-правове регулювання деліктної відповідальності.

**Тема 2.8. Міжнародний цивільний процес.** Поняття та зміст міжнародного цивільного процесу. Визначення підсудності в міжнародному приватному праві. Право на судовий захист в міжнародних правовідносинах. Вибір і застосування іноземного процесуального права. Визнання і виконання рішень іноземних судів в Україні. Нотаріальні дії в міжнародному приватному праві.

### 3. Структура навчальної дисципліни

| Назви розділів і тем                                                                  | Кількість годин |              |    |      |      |       |              |              |    |      |      |       |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|----|------|------|-------|--------------|--------------|----|------|------|-------|
|                                                                                       | денна форма     |              |    |      |      |       | заочна форма |              |    |      |      |       |
|                                                                                       | усього          | у тому числі |    |      |      |       | усього       | у тому числі |    |      |      |       |
|                                                                                       |                 | л            | п  | лаб. | Інд. | с. р. |              | л            | п  | лаб. | Інд. | с. р. |
| 1                                                                                     | 2               | 3            | 4  | 5    | 6    | 7     | 8            | 9            | 10 | 11   | 12   | 13    |
| <b>Розділ 1. Міжнародне публічне право</b>                                            |                 |              |    |      |      |       |              |              |    |      |      |       |
| Тема 1.1. Поняття міжнародного права і його джерела.                                  | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 3,5          | 2            |    |      |      | 8     |
| Тема 1.2. Суб'єкти міжнародного публічного права і їхній правовий статус.             | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 3,5          | 1            |    |      |      | 8     |
| Тема 1.3. Територія в міжнародному публічному праві.                                  | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 4,5          | 1            |    |      |      | 6     |
| Тема 1.4. Міжнародно-правовий статус населення.                                       | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 4,5          | 1            |    |      |      | 6     |
| Тема 1.5. правонаступництво в міжнародному публічному праві.                          | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 4,5          | 2            |    |      |      | 6     |
| Тема 1.6. Відповідальність і санкції в міжнародному публічному праві.                 | 10              | 2            | 2  |      |      | 6     | 4,5          | 1            |    |      |      | 8     |
| Тема 1.7. Право міжнародних договорів.                                                | 8               | 2            | 2  |      |      | 4     | 5            | 1            |    |      |      | 8     |
| Тема 1.8. Право зовнішніх зносин.                                                     | 7               | 2            | 2  |      |      | 3     | 5            | 1            |    |      |      | 8     |
| Разом за розділом 1                                                                   | 75              | 16           | 16 |      |      | 33    | 35           | 10           |    |      |      | 58    |
| <b>Розділ 2. Міжнародне приватне право</b>                                            |                 |              |    |      |      |       |              |              |    |      |      |       |
| Тема 2.1. Поняття, предмет і джерела міжнародного приватного права.                   | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 4,5          | 1            |    |      |      | 6     |
| Тема 2.2. Методи правового регулювання міжнародних цивільних правовідносин.           | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 4,5          | 1            |    |      |      | 6     |
| Тема 2.3. Правове становище фізичних та юридичних осіб у міжнародних правовідносинах. | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 4,5          | 1            |    |      |      | 6     |
| Тема 2.4. Право власності у міжнародному приватному праві.                            | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 4,5          | 1            |    |      |      | 6     |
| Тема 2.5. Зовнішньоекономічні угоди.                                                  | 10              | 2            | 2  |      |      | 4     | 4,5          | 1            |    |      |      | 6     |
| Тема 2.6. Інтелектуальна власність в                                                  | 10              | 2            | 2  |      |      | 6     | 4,5          | 1            |    |      |      | 8     |

|                                                                         |            |           |           |  |  |           |            |           |  |  |  |            |
|-------------------------------------------------------------------------|------------|-----------|-----------|--|--|-----------|------------|-----------|--|--|--|------------|
| міжнародному приватному праві.                                          |            |           |           |  |  |           |            |           |  |  |  |            |
| Тема 2.7.<br>Відповідальність за шкоду у міжнародному приватному праві. | 8          | 2         | 2         |  |  | 4         | 5          | 1         |  |  |  | 8          |
| Тема 2.8. Міжнародний цивільний процес.                                 | 7          | 2         | 2         |  |  | 3         | 5          | 1         |  |  |  | 8          |
| Разом за розділом 2                                                     | 75         | 16        | 16        |  |  | 33        | 37         | 8         |  |  |  | 54         |
| Контрольна робота                                                       | 20         |           |           |  |  | 20        |            |           |  |  |  | 20         |
| <b>Усього за 5-ий семестр</b>                                           | <b>150</b> | <b>32</b> | <b>32</b> |  |  | <b>86</b> | <b>150</b> | <b>18</b> |  |  |  | <b>132</b> |
| <b>Усього годин за курсом</b>                                           | <b>150</b> | <b>32</b> | <b>32</b> |  |  | <b>86</b> | <b>150</b> | <b>18</b> |  |  |  | <b>132</b> |

#### 4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

| № з/п | Назва теми                                                                  | Кількість годин |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1.1   | Поняття міжнародного права і його джерела.                                  | 2               |
| 1.2   | Суб'єкти міжнародного публічного права і їхній правовий статус.             | 2               |
| 1.3   | Територія в міжнародному публічному праві.                                  | 2               |
| 1.4   | Міжнародно-правовий статус населення.                                       | 2               |
| 1.5   | Правонаступництво в міжнародному публічному праві.                          | 2               |
| 1.6   | Відповідальність і санкції в міжнародному публічному праві.                 | 2               |
| 1.7   | Право міжнародних договорів.                                                | 2               |
| 1.8   | Право зовнішніх зносин.                                                     | 2               |
| 2.1   | Поняття, предмет і джерела міжнародного приватного права.                   | 2               |
| 2.2   | Методи правового регулювання міжнародних цивільних правовідносин.           | 2               |
| 2.3   | Правове становище фізичних та юридичних осіб у міжнародних правовідносинах. | 2               |
| 2.4   | Право власності у міжнародному приватному праві.                            | 2               |
| 2.5   | Зовнішньоекономічні угоди.                                                  | 2               |
| 2.6   | Інтелектуальна власність в міжнародному приватному праві.                   | 2               |
| 2.7   | Відповідальність за шкоду у міжнародному приватному праві.                  | 2               |
| 2.8   | Міжнародний цивільний процес.                                               | 2               |
|       | <b>РАЗОМ</b>                                                                | <b>32</b>       |

#### 5. Завдання для самостійної роботи

| № теми | Види, зміст самостійної роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Кількість годин |              |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|
|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | денна форма     | заочна форма |
| 1.1.   | Тема 1.1. Поняття міжнародного права і його джерела.<br>Реферати на теми:<br>1. Міжнародне право як регулятор міжнародних відносин, його співвідношення з іншими міжнародними нормами.<br>2. Міжнародне право як особлива система права, його відмінність від внутрішньодержавних правових систем.<br>3. Поняття міжнародного права. Особливості міжнародного права.<br>4. Сучасне міжнародне право. Глобалізація і міжнародне право.<br>5. Міжнародне право як самостійна правова система.<br>6. Джерела міжнародного права. | 4               | 8            |

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |   |   |
|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|
| 1.2. | <p>Тема 1.2. Суб'єкти міжнародного публічного права і їхній правовий статус.</p> <p>Реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Основні принципи міжнародного права: нормативне закріплення і зміст, роль в забезпеченні міжнародного правопорядку.</li> <li>2. Суб'єкти міжнародного права: поняття та види.</li> <li>3. Види суб'єктів міжнародного права.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 4 | 8 |
| 1.3. | <p>Тема 1.3. Територія в міжнародному публічному праві.</p> <p>Реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Міжнародні території, їх види, склад і міжнародне право.</li> <li>2. Територія держави: поняття, склад, територіальне верховенство, правові підстави та способи її зміни.</li> <li>3. Державні кордони: поняття, порядок та способи встановлення, правовий режим.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 4 | 6 |
| 1.4. | <p>Тема 1.4. Міжнародно-правовий статус населення.</p> <p>Реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Міжнародні норми-стандарти основних прав і свобод людини, особливості та проблеми їх реалізації в правових системах держав.</li> <li>2. Регламентація громадянства у внутрішньодержавному та міжнародному праві.</li> <li>3. Способи набуття громадянства. Філіації і натуралізація. Законодавство України про громадянство.</li> <li>4. Оптація, трансферт і реінтеграція, як способи набуття громадянства.</li> <li>5. Припинення громадянства.</li> <li>6. Іноземці та іноземні громадяни. Види правового режиму іноземців.</li> <li>7. Правовий режим апатридів та біпатридів.</li> </ol> | 4 | 6 |
| 1.5. | <p>Тема 1.5. правонаступництво в міжнародному публічному праві.</p> <p>Реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття і зміст міжнародної правосуб'єктності.</li> <li>2. Види суб'єктів міжнародного права.</li> <li>3. Зміст правосуб'єктності держав.</li> <li>4. Державний суверенітет і міжнародна правосуб'єктність держав.</li> <li>5. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародного права.</li> <li>6. Зміст правосуб'єктності міжнародних організацій.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                    | 4 | 6 |
| 1.6. | <p>Тема 1.6. Відповідальність і санкції в міжнародному публічному праві.</p> <p>Реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Види й форми відповідальності, а також підстави виникнення.</li> <li>2. Охарактеризувати санкції в міжнародних правовідносинах.</li> </ol> <p>Інститут визнання в міжнародному праві: поняття, види і форми визнання.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>3. Правові наслідки і проблеми міжнародного визнання / невизнання в сучасному світі.</li> <li>4. Визнання в міжнародному праві.</li> <li>5. Види і форми визнання.</li> </ol>                                                                                                                          | 6 | 8 |
| 1.7. | <p>Тема 1.7. Право міжнародних договорів.</p> <p>Реферати на тему:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Юридична природа міжнародного договору.</li> <li>2. Види й форми міжнародних договорів.</li> </ol> <p>Виконати практичне завдання:</p> <p>Скласти міжнародний договір чи зовнішньоекономічну угоду.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 4 | 8 |
| 1.8. | <p>Тема 1.8. Право зовнішніх зносин.</p> <p>Реферати на тему:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття дипломатичного й консульського права.</li> <li>2. Джерела дипломатичного й консульського права.</li> <li>3. Дипломатичні представництва й консульські установи.</li> <li>4. Дипломатичний корпус.</li> <li>5. Дипломатичні й консульські імунітети й привілеї.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 3 | 8 |



|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |   |   |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|
|     | 6. Правове положення постійних представництв і спеціальних місій.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |   |   |
| 2.1 | <p>Тема 2.1. Поняття, предмет і джерела міжнародного приватного права.</p> <p>Реферат на тему:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Історія розвитку міжнародного приватного права.</li> <li>2. Європейське приватне право в системі МПрП.</li> <li>3. Особливості тлумачення іноземної норми. Принцип <i>lex fori</i>. Принцип <i>lex causae</i>.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 4 | 6 |
| 2.2 | <p>Тема 2.2. Методи правового регулювання міжнародних цивільних правовідносин.</p> <p>Реферат на тему:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Зворотне відсилання та відсилання до права третьої країни як засіб застосування іноземного права.</li> <li>2. Застереження про публічний порядок.</li> <li>3. Обхід закону у міжнародному приватному праві.</li> <li>4. Взаємність і правові режими.</li> <li>5. Сучасні проблеми колізійного права.</li> </ol> <p>Рішення задачі:</p> <p>Після смерті громадянина України А., який постійно мешкав у м. Харкові, залишилося рухоме майно, що перебувало на території Німеччини. У зв'язку із відсутністю спадкоємців відповідний орган місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини звернувся до суду України про визнання спадщини відумерлою. За рішенням суду усе майно, що залишилося після смерті А., перейшло у власність територіальної громади.</p> <p>Який характер (публічно-правовий чи приватноправовий) носять відносини, що виникли після смерті А.? Чи становлять ці відносини предмет регулювання МПрП?</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 4 | 6 |
| 2.3 | <p>Тема 2.3. Правове становище фізичних та юридичних осіб у міжнародних правовідносинах.</p> <p>Реферат на тему:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Колізійні питання громадянства.</li> <li>2. Правовий статус осіб, яким надано політичний притулок.</li> <li>3. Правові засади регулювання статусу фізичних осіб у міжнародному приватному праві.</li> <li>4. Система правових актів, що регулюють правовий стан іноземців в Україні.</li> <li>5. Основні питання правового статусу громадян України за кордоном.</li> <li>6. Поняття юридичних осіб та їх класифікація в міжнародному приватному праві.</li> <li>7. Визначення національності іноземних юридичних осіб згідно з українським внутрішнім законодавством і міжнародними договорами України.</li> <li>8. Особливості правового регулювання відносин за участі транснаціональних компаній.</li> </ol> <p>Вирішення задачі:</p> <p>У яких з перерахованих сфер на території України іноземцям наданий національний режим, а в яких – спеціальний:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- трудова діяльність;</li> <li>- охорона здоров'я;</li> <li>- соціальне забезпечення;</li> <li>- здобуття освіти;</li> <li>- користування досягненнями культури;</li> <li>- свобода совісті;</li> <li>- шлюбні і сімейні відносини;</li> <li>- податки та збори;</li> <li>- судовий захист;</li> <li>- військова служба.</li> </ul> | 4 | 6 |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |   |   |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|
| 2.4 | <p>Тема 2.4. Право власності у міжнародному приватному праві.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Складіть порівняльну таблицю форм колізійного регулювання права власності та інших речових прав у законодавстві України.</li> <li>2. Опишіть питання, що регулюються законом місцезнаходження майна (<i>locus rei sitae</i>).</li> <li>3. Яка різниця між сферою дії зобов'язального статуту та <i>locus rei sitae</i>?</li> <li>4. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні.</li> <li>5. Іноземні інвестиції в спеціальних економічних зонах.</li> <li>6. Роль та функції українських консулів у сфері захисту власності за кордоном.</li> </ol> <p>Задача</p> <p>Між українським ВАТ «Тиса» та італійською фірмою у Харкові був укладений контракт постачання, згідно з яким італійська фірма зобов'язалася поставити товар на умовах DDU (м. Канів). При цьому відповідно до контракту італійська фірма зобов'язана була здати товар кур'єрській пошті DHL для пересилки набувачу, а датою постачання за контрактом вважається дата поштової накладної.</p> <p>З'ясуйте місце, в якому стався перехід права власності на товар.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 4 | 6 |
| 2.5 | <p>Тема 2.5. Зовнішньоекономічні угоди.</p> <p>Вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Міжнародні офіційні правила тлумачення торговельних термінів (ІНКОТЕРМС).</li> </ol> <p>Задачі:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Між перевізником СПД Шумний (Україна, м. Мукачево) та відправником ПП Орбан (Угорщина) було укладено в м. Будапешт договір перевезення. Згідно з яким законодавством повинна бути дотримана форма договору купівлі- продажу?</li> <li>2. Контракт, укладений між українською організацією (продавець) та німецькою фірмою (покупець), містив положення про застосування до нього німецького права в тому стані, в якому воно діє на момент укладення контракту, і всі відповідні можливі зміни у вибраному праві не застосовуються.</li> </ol> <p><i>Дайте правову оцінку ситуації. Чи можливе неврахування подальших змін у законодавстві згідно з українським правом і доктриною МПрП? Чи повинен український суд визнати дійсність такого вибору сторонами права? Якщо ні, то яке право він повинен застосувати?</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>3. У своєму контракті купівлі-продажу українська організація (продавець) і словацька фірма (покупець) зазначили, що для регулювання всіх питань, що не знайшли відображення в контракті, застосовуються положення Гаазької конвенції 1964 р. про міжнародну купівлю-продаж товарів, а також розроблений Міжнародною торговельною палатою (МТП) Типовий контракт міжнародної купівлі-продажу.</li> </ol> <p><i>Чи можна розглядати подібні положення контракту як належний вибір права? Які норми повинен застосувати український суд для регулювання питань, що не зазначені в контракті?</i></p> | 4 | 6 |
| 2.6 | <p>Тема 2.6. Інтелектуальна власність в міжнародному приватному праві.</p> <p>Реферат на тему:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Джерела про охорону права інтелектуальної власності.</li> <li>2. Міжнародні угоди охорони авторських прав.</li> <li>3. Міжнародні угоди про охорону прав на винаходи корисні моделі і промислові зразки.</li> <li>4. Міжнародні угоди про охорону прав на знаки для товарів і послуг.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 6 | 8 |
| 2.7 | <p>Тема 2.7. Відповідальність за шкоду у міжнародному приватному праві.</p> <p>Реферат на тему:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 4 | 8 |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |           |            |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------|
|     | 1. Колізійне регулювання позадоговірних зобов'язань.<br>2. Види конвертованості валют.<br>2. Публічний порядок.<br>4. Питання екстрадиції.<br>Практична робота на тему:<br>"Застосування принципу публічного порядку в деліктних відносинах"                                                                                                                                                                                                                                                                           |           |            |
| 2.8 | Тема 2.8. Міжнародний цивільний процес.<br>Реферат на тему:<br>1. Міжнародне процесуальне право: поняття та основні джерела.<br>2. Історія розвитку міжнародного комерційного арбітражу.<br>3. Міжнародна підсудність: поняття, види та джерела регулювання.<br>4. Правове становище іноземних осіб у цивільному процесі.<br>5. Форма і порядок звернення до міжнародного комерційного арбітражу.<br>6. Компетенція міжнародного комерційного арбітражу.<br>7. Міжнародно-правові засади діяльності третейських судів. | 3         | 8          |
|     | Контрольна робота                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 20        | 20         |
|     | <b>РАЗОМ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>86</b> | <b>132</b> |

## 6. Індивідуальне завдання

Мета контрольної роботи є формування у студентів системи правових знань з дисципліни «Міжнародне публічне та приватне право», основою яких є набуття практичних навичок щодо використання нормативних документів у процесі здійснення практичної діяльності у відповідному фаховому напрямку.

Робота виконується у формі підготовленої аналітичної доповіді і містить:

1. Актуальність обраної тематики;
2. Теоретичне підґрунтя теми;
3. Порівняльну характеристику нормативно-правових актів щодо вибраної теми;
4. Правовий висновок;
5. Список використаних джерел.

Кожен студент отримує індивідуальну тему контрольної роботи та захищає її протягом семестру згідно навчального плану.

Теми контрольних робіт:

1. Міжнародне право як регулятор міжнародних відносин, його співвідношення з іншими міжнародними нормами.
2. Міжнародне право як особлива система права, його відмінність від внутрішньодержавних правових систем.
3. Сучасне міжнародне право. Глобалізація і міжнародне право.
4. Основні принципи міжнародного права: нормативне закріплення і зміст, роль в забезпеченні міжнародного правопорядку.
5. Територія держави: поняття, склад, територіальне верховенство, правові підстави та способи її зміни.
6. Державні кордони: поняття, порядок та способи встановлення, правовий режим
7. Оптація, трансферт і реінтеграція, як способи набуття громадянства.
8. Правовий режим апатридів та біпатридів.
9. Державний суверенітет і міжнародна правосуб'єктність держав.
10. Зміст правосуб'єктності міжнародних організацій.
11. Правові наслідки і проблеми міжнародного визнання / невизнання в сучасному світі.
12. Види і форми визнання.
13. Юридична природа міжнародного договору.
14. Європейське приватне право в системі МПрП.
15. Обхід закону у міжнародному приватному праві.
16. Взаємність і правові режими.
17. Колізійні питання громадянства.

18. Визначення національності іноземних юридичних осіб згідно з українським внутрішнім законодавством і міжнародними договорами України.
19. Особливості правового регулювання відносин за участі транснаціональних компаній.
20. Роль та функції українських консулів у сфері захисту власності за кордоном.
21. Міжнародне процесуальне право: поняття та основні джерела.
22. Міжнародна підсудність: поняття, види та джерела регулювання.
23. Компетенція міжнародного комерційного арбітражу.

Загальний обсяг роботи: 15-25 сторінок.

Текст контрольної роботи набирається на компютері через 1,5 інтервал на стандартних аркушах А4. Поля з лівого боку – 25 мм, з правого – 15 мм, зверху – 15 мм, знизу – 15 мм. Абзацний відступ повинен бути скрізь однаковий – 1,0 см. Сторінки роботи повинні бути пронумеровані, нумерація наскрізна.

## 6. Методи контролю

Засвоєння теми (**поточний контроль**) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння модулів (**проміжний контроль**) – на семінарських підсумкових заняттях або виконанням індивідуальної семестрової роботи (контрольної роботи).

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- практичні завдання;
- тестові завдання;
- виконання творчих завдань (підготовка і виступ з презентацією есе);
- виконання семестрової роботи (письмова форма заліку або екзамену);

**Підсумковий контроль** засвоєння тем курсу здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях та на іспиті. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

## 7. Схема нарахування балів 5-й семестр

| Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання |          |     |       |                                              | Сума |
|--------------------------------------------------------------|----------|-----|-------|----------------------------------------------|------|
| Розділ 1                                                     | Розділ 2 | к/р | Разом | Екзамен                                      |      |
| 20                                                           | 20       | 20  | 60    | 40                                           | 100  |
| 2-3 балів за виконання практичних завдань за кожною темою    |          |     |       | (2 теоретичних питання, 10 тестових завдань) |      |

## Шкала оцінювання

| Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру | Оцінка       |               |
|----------------------------------------------------------------|--------------|---------------|
|                                                                | для екзамену | для заліку    |
| 90 – 100                                                       | відмінно     | зараховано    |
| 70 – 89                                                        | добре        |               |
| 50 – 69                                                        | задовільно   |               |
| 1 – 49                                                         | незадовільно | не зараховано |

## 8. Рекомендована література

### Основна література

1. Антонович М. М. Міжнародне право / М. М. Антонович. – К. : Юрінком Інтер, 2011.
2. Баймуратов М. А. Міжнародне право / М. А. Баймуратов. - Х. : Одиссей, 2000.
3. Богуславский М. М. Международное частное право / М. М. Богуславский. – М. : Международные отношения, 1994.
4. Вилкова Н. Г. Договірне право в міжнародному обороті / Н. Г. Вилкова. - М. Устав, 2002.
5. Волтер Кернз Вступ у право європейського союзу / Волтер Кернз . - К. : Знання, 2002 р.
6. Герчикова И. Н. Международные экономические организации: регулирование мирохозяйственных связей и предпринимательской деятельности / И. Н. Герчикова – М. : Консалтбанк, 2002.
7. Дахно І.І. Міжнародне приватне право / І.І. Дахно. – К. : ТОВ «Центр учбової літератури», 2008.
8. Дмітрієва О.В. Міжнародне приватне право / О.В. Дмітрієва. – Донецьк : ПП «Торсінг-Плюс», 2011 р.
9. Дмітрієва О.В. Міжнародне публічне право / О.В. Дмітрієва. – К. : ПП «Торсінг-Плюс», 2011 р.
10. Довгань В.М. Право Світової організації торгівлі. Вступ України до СОТ / В.М. Довгань. – К. : ТОВ «КНТ», 2009 р.
11. Еллинек Г. Декларация прав человека и граждан / Г. Еллинек. – Москва : Юридическая литература, 2006 г.
12. Звеков И.С. Международное частное право / И.С. Звеков – М. : Норма-Инфра-М, 1999.
13. Иванов Ю.А. Міжнародне право / Ю.А. Иванов. - К. : Паливода А.В., 2006 р.
14. Кузьменко С.Г. Міжнародне приватне право / С.Г. Кузьменко. – К. : ТОВ «Центр учбової літератури», 2010.
15. Кушніренко О.Г., Слінько Т.М. Права й волі людини й громадянина. - Х. : Факт, 2001 р.
16. Ліпкан В.А. Міжнародне право: Підручник / В.А. Ліпкан. – К. : ТОВ «КНТ», 2009 р.
17. Лунц Л.А. Курс международного частного права / Л.А. Лунц – М. : Юрид. Лит-ра, 2002.
18. Майданик Р.А. Міжнародне приватне право / Р. А. Майданик. – К. : Логос, 2010.
19. Маковский А.Л. Международное частное морское право / А. Л. Маковский – Л. : Судостроение, 1998.
20. Международное частное право. Иностранное законодательство – М. : Статут, 2000.
21. Мироненко І. В. Міжнародне приватне право: Навчальний посібник / І. В. Мироненко. – Донецьк : ТОВ «Алерта», 2012.
22. Пронюк Н.В. Сучасне міжнародне право / Н.В. Пронюк. – К. : КНТ, 2010 р.
23. Тодоров И.Я., Субботин В.М., Филонов А.В. Международное публичное право / И.Я. Тодоров. – К. : Знання, 2005 р.
24. Федіняк Г.С. Міжнародне приватне право / Г.С. Федіняк. - К. : Юрінком Інтер, 2000 р.
25. Фомичев В.К. Международная торговля / В.К. Фомичев. – М. : ИНФРА, 2002.
26. Фомішин С.В. Правові основи міжнародної економічної діяльності / С.В. Фомішин. – Одеса : ТОВ «Кондор», 2009.
27. Черкес М.Ю. Міжнародне право: Підручник / М.Ю. Черкес. – О. : Правова єдність 2009 р.
28. Шемякин А.Н. Морское право / А.Н. Шемякин. - Х. : Одиссей, 2010 р.
29. Энтин Л.М. Європейське право / Л.М. Энтин. - М. : Норма, 2000 р.

### Додаткова література

1. Антонович М. Відповідальність держави та особи в міжнародному праві / М. Антонович // Український часопис міжнародного права. – No2. – 2009. – С. 21 –28.
2. Буткевич В.Г, Мицик В.В., Задорожній О.В. та ін. Міжнародне право. Основні галузі/ [За ред. В.Г. Буткевича.] – Київ: Либідь, 2009. – 814 с.
3. Вихрист С.М. Принципи правової юрисдикції у міжнародному праві / С.М. Вихрист // Вісн. Ун-ту внутр. справ. – 2009. – No 9.– С. 175 – 181.
4. Мацко А. С. правонаступництво у міжнародному праві/ А. С. Мацко // Український часопис міжнародного права. – No4 (Спеціальний випуск: міжнародний кримінальний суд). – 2007. – С. 70 – 75.
5. Міжнародне право: підручник/ [за ред. Денисова С.А. ].-К.:Видавництво інституту ім.. В. Корецького, 2009.-564с.
6. Міжнародне право: підручник/ [за ред. Ліхантова С.А ].- Харків: Юракад ім. Я.Мудрого, 2010.- 476с.
7. Международное право в документах / [Сост. Н.Т. Блатова.] – М.: Юрид. лит., 2002. – 856 с.
8. Международное право / [Отв. ред. В.И. Кузнецов.] – М.: Юрист, 2010. – 608 с.
9. Міжнародний статус України: проблеми и перспективи // Український часопис міжнародного права. – No104 (Спеціальний випуск). – 2011. – 123с.
10. Репецький В. М., Лисик В. М. Міжнародне гуманітарне право: Підручник./ В. М. Репецький, В. М. Лисик - К.: Знання, 2007. - 467 с.
11. Статут ЄС та інші нормативні акти міжнародного права // Міжнародне публічне право: Практикум / А. І. Дмитрієв, А. С. Мацко, В. І. Муравйов; Відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський. — К.: Юрінком Інтер, 2009. — С. 311–328.

### Допоміжна література

1. Белоглазев О. Міжнародне контрактне право / О. Белоглазев. — К.: Таксон, 2000. — 270 с.
2. Дмитрієв А. І. Міжнародне публічне право: Навч. посібник / А. І. Дмитрієв, В. І. Муравйов; Відп. ред.: Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський. — К.: Юрінком Інтер, 2000. — 640 с.
3. Киселев И. Я. Сравнительное и международное трудовое право: Учеб. для вузов / И. Я. Киселев. — М.: Дело, 1999. — 728 с.
4. Кох Х. Международное частное право и сравнительное правоведение: Пер. с нем. / Х. Кох, У. Магнус, Винклер фон. — М.: Междунар. отношения, 2001. — 480 с.
5. Сидоров В.И., Дмитриев В.Н., Журавлев А.В. Международные торговые контракты и их нормативно-правовое сопровождение: справочник. – Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2012.
6. Чубарєв В. Л. Міжнародне економічне право: Підруч. / В.Л.Чубарєв. — К.: Юрінком Інтер, 2009. — 368 с.

### 9. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України "Урядовий портал України". – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Портал Лига Закон : Законы Украины, последние новости Украины. – Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua/>
4. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу:<http://www.legality.kiev.ua/>